

minus est mobilis; incrassantia non locum habent, v. g. species diatragacanthæ frigidæ (calidæ enim exoleuerunt, per crassam hanc empiriam inductæ scilicet,) vel laudanum opiatum, vbi expectoratio difficilis est, nec succedit ob materiæ copiam & lentorem, quæ incidenda, attenuanda, resoluenda potius est, sed vbi acris, mobilis, fluida, tenuis adeoque cruda est, quæ coqui postulet & maturari, ad exitum aptari. Hinc pleuritici, quibus opiata, vel papaueracea, vti flores papau. rhæados habentur pro specifico, improuide & citra hanc cautelam dantur, suffocantur & obetunt. Hinc phthificis narcotica h. m. sæpius fiunt νεκρωτικά. Verbo ita semper pectoris affectus curandi sunt, vt libertas viarum natiua salua perstet & expectoratio fieri possit, quo de suo loco plura. Interim tamen opiata non excludimus in laudatis affectibus, quin diuinum prædicamus remedium, modo dentur μετ' αὐτοφάλασας, cum securitate, prouidentia, modo dentur dosi refracta, vt in terminis naturæ conuenientibus agere possint, cum resoluentibus item, quorum virtutem & ipsa eximie iuuant & adaugent.

LIBRI I. SECT. II. CAPVT V.

De

Repellentibus.

VTut vero repellentia cum incrassantibus multum conueniant, non tamen, quod ex dictis etiam patet, penitus sunt eadem, etiam externo vsu. Siquidem quæ lentore & mucilagine incrassante pollent, exterius non qua talia repellunt, sed emolliunt potius, nisi frigido caractere actuali sint obsignata.

REPELLENS, seu repercuiens & repercussiuum, reprimens, ἀποκρηστικόν, illud iuxta Galen. libr. 5. simpl. cap. 17. est, quod occurrentes sibi humores in altum retrudit, seu, vt Fernellius scribit, quod influentem humorem cohibet, & quod illum ipsum etiam parti leuiter iam infixum in aduersum reicit. Vt enim

enim attrahens ad se humores prouocat, inuitat & allicit; ita motu plane contrario reperiens eosdem a se pellit, & ad interiora remeare cogit.

Sunt ergo externo vsui dicata, & quidem illi, quando effreni impetu alicubi irruit sanguis, pro modulo cuiuscunque partis, & vel fibras membranaceas tendit, adeoque dolorem vel tumorem parit, vel exitum affectat. Illapsum igitur particularem impetuofum auertunt, vel leuiter impactum in alueos suos redire faciunt sanguinem, seu parti ipsi debeantur, seu vicinis, vbi *desendentia* & *intercipientia* audiunt. Hinc vsum habent eximium in hæmorrhagijs, in doloribus capitis, etiam febrilibus, ophthalmijs, & inflammationum quarundam, seu calidorum tumorum initijs, si quidem materia sit remeabilis & tuto id liceat, in pruritu scroti, paronychia, morsibus venenatis, sed prouide, in gangrena, tumoribus cancris, fracturis.

Quæ vt magis pateant, itidem supponendum est, in affluxu & effluxu eiusmodi sanguinis circulum non bene habere, sed ad specialem hunc illum locum vel spinam, vel *διαίρεσιν* ipsam redundare, vnde sanguis & serum *ἀδρόως καὶ βίαιως* irruit; calorem & fluxilitatem ipsius humoris fluentis, sanguinis, vel feri illapsum hunc unice promouere; partium debilitatem seu natiuam, seu acquisitam inuitare, poris magis dilatatis, vel obstructis quoque nonnunquam. Hinc vt calor dilatat poros sanguinis & fibrarum, rarefacit & amplius spatium concedit: ita frigus concentrat ac constipat. Hinc quæcunque extrinsecus congelant quasi sanguinem, & poros coarctant, glandulas subcutaneas *constringunt*, fibrasque corrugant & firmant, proprie dicta sunt repellentia, feri scilicet & sanguinis recursum promotentia, vel saltim illapsum particularem impetuofum abarcentia.

Talia sunt primi gradus in genere, omnia *frigida terrea*, inprimis simul austeriuscula, vel mucaginosa in recessu, constringendi poros & resistendi calori vim habentia, v. g. pulueres erysipelatos, cataplasmata desiccatoria, *Dörband*, cerassa, *bolus armena*, creta, galla, gypsum, farina glandium quercus, & alia.

L

Secun-

Secundi gradus *frigida aqua*, mucilaginoso, solida & liquida, actu frigida omnia, albumen oui, sperma ranarum, mucilago sem. pilyllii, cydoniorum cum ∇ solani, nymphææ, fedi &c. parata, cataplasmata, oxorrhodina, frontalia, anacollemata. *Oleosa* item & *emplastica* pingua, exhalationem & transpirationem prohibentia, etiam repellunt.

Tertii gradus *frigida acida*, austera, acerba, pontica, actu & potentia talia, vt O, Θ lum; liquor stypticus, acetum & cum eo parata.

Vnde patet, quædam solius frigiditatis, velut principalis qualitatis, ratione repellere; inprimis sæpius repetita & renouata, vt eo maior fiat pororum coarctatio; quædam præter repellendi facultatem etiam adstringendi vi pollere, ratione acidæ terreæ substantiæ, vt alia taceamus. Optima omnium sunt acida, quæ cum frigiditate partium tenuitate simul pollent. Hinc & externo ambitu seu contactu repellunt, & odoratu in sudoribus & hypothymis, coagulando spiritus, laxatis fibris ceu frenis effusos, quorsum & aer frigidus spectat.

Inproprie vero repellentia dici & statui queunt, quæ, in genere spectata, per accidens solam id faciunt, eaque triplicia fere, v. g. 1. *comprimentia*, vincula, ligaturæ, compressiones per splenia, laminas plumbeas &c. facta; quorsum & V. S. cucurbitulæ, frictions asperiores referuntur, quæ tamen præfidis reuellentibus consultius annumerantur.

2. *Calida*, exhalationem promouentia, vt instar omnium est camphora, inter repellentia communiter relata, vnde in erysipelate, vbi metus quasi gangræna est, ob *fuscedinem* tumoris, vtilissime pulueribus ad erysipelas remiscetur, vt \forall i camphoratum in gangræna laudatissimum omittamus.

3. *Mercurialia*, quæ sero in glandulis subcutaneis fluxionem conciliant, vnde in vasa ressumitur, quod in superficie substitit; vt *Mercurialia* in scabiæ dicuntur & sunt hoc sensu repellentia, quatenus aborsum & intro diuertunt.

Sit vero modus in rebus & prouide adhibeantur, ne fines naturæ certos excedant. Hinc vt pauca saltim huc repetamus, non

non conueniunt, nisi in principio adhuc & augmento, nunquam in statu. Illis quippe temporibus affluxus humorum vrget.

Ab iis quoque abstinemus, si materia, quæ influxit, sit pestilens, maligna & venenata; si critico modo depulsa, si in emunctoriis collecta & partibus glandulosis, si in articulis & extremis, si acerbum excruciantemque dolorem habeat coniunctum; si denique insignis plethora, aut cacochymia adsit, quorum illa venæ sectione, hæc purgatione demenda, & alias, vbi magis impingi humores melius est.

Efficaciora hinc iam dicta sunt repellentia, quæ partium tenuitatem vel natura insitam, vel arte, admittione scilicet simplicium tenuis substantiæ, velut correctoriis, procuratam habent. Quo consilio sæpe crassarum partium repellentibus acetum, aut camphoram admiscemus, vt tanquam vehicula sint repellendi viribus intro deferendis.

LIBRI I. SECTIO II. CAPVT VI.

De

Attrahentibus, Rubefacientibus & Vesicantibus.

Contraria iuxta se posita magis elucescere, vulgatum est axioma. Attrahentia igitur ex repellentium notitia magis eminebunt. Pertinent huc generaliori notione, quæ externo vsu in motum cient vapores & humores, quos in halitus disiiciunt, *discuientia, dissipantia*, cum paregoricis conuenientia, vt in doloribus & tumoribus flatulentis, pleuriticis, siccationibus, paralyfi, torpore.

Generaliter verò h. l. tractantur ATTRAHENTIA, quæ specialius sinapismi & phœnigmi, specialissime vero vesicantia audiunt & sunt.

ATTRAHENTIA, *έλκτικά, μετασυνμητικά*, quasi dicas ex alto euocantia, generale sunt præsidium & aduocandis, aug-
candis